

Om beskärning af fruktträd.

Björklund, C G

12 H Br.

National Library
of Sweden

Skon.
Trädg.
(Bst.)

Om beskärning af fruktträd.

Af länsträdgårdsmästaren *C. G. Björklund.*

Fruktträdens beskärning är af högsta vigt för erhållande af välformade och kraftiga träd. Då kännedom härom numera icke borde saknas och då grunderna för trädbeskärning äro synnerligen lättfattliga samt biträde af länsträdgårdsmästare står till buds, är det att hoppas, att illa skötta planteringar af unga fruktträd må blifva alltmera sällsynta.

Att på de flesta ställen, der man gjort försök med spaliertäd eller andra konstformer, resultatet af försöket ej blifvit godt, är mindre underligt, ty dervid tages fullständig kännedom om trädbeskärningskonsten samt stort omdöme i anspråk, men att vanliga stamträd ofta visa ett så ömkligt utseende till följd af brist på beskärning, är ett förhållande som ej borde förekomma.

Då äpple- och päronträd kunna lefva och bära frukt 80—90 år, så är all omsorg såväl vid planteringen som ock vid trädens beskärning, så att man erhåller kraftiga och välformade träd, att på det lifligaste tillråda.

Då den frågan jag här berört är, såsom ock allmänt erkännes, af den största vigt för fruktträdgårdsskötseln, så skall jag tillåta mig meddela några enkla anvisningar för trädbeskärning.

Vanlig kronform. Det är hufvudsakligast äppleträden, som, till följd af sina vidt utgående grenar, erfordra den mesta beskärningen. Detta blifver mera nödvändigt, om jordmånen är god.

Första villkoret för att kunna utföra god beskärning är, att man vet huru mycket träden under föregående år vuxit, att äpple- och päronträd lätt utskjuta qvistar från två års ögon, och att vid radikal beskärning, d. v. s. då de flesta grenarna borttagas, skott kunna utgå från mycket gamla grenar, samt att plommon och körsbär högst sällan utskjuta skott från två eller flera års ögon.

Då de utplanterade äppleträden stått på stället ett år afskäras i slutet af mars eller början af april, de qvistar, hvilka vid planteringen

voro årsskott, så att omkring 15 centimeter återstår af qvisten. De qvistar, som ej äro längre än 15 centimeter skäras icke, såvida man ej önskar en annan riktning af grenen.

Här bör anmärkas, att en qvist, som reser sig för mycket, skäres ofvanför ett öga, som sitter på yttre sidan, en som ligger för mycket, ofvanför ett öga på öfre sidan. Likaså bör man i syfte att åstadkomma en välformad krona skära så, att yttersta ögat sitter på den sida, åt hvilken man önskar, att grenen skall gå. Afskärningen bör ske 5 millimeter från ögat, och för att få en gren att gå i samma riktning, t. ex. toppskottet, som för öfrigt skäres mindre, sker afskärningen helt nära ögat.

Följden och fördelen af denna beskärning är den, att från hvarje afskuren qvist utgår vanligen tvenne sådana, hvaraf den yttersta följande sommar blir 50—60 centimeter. Nedanför dessa utgå vanligen en eller två fruktqvistar och derunder bildas fruktsporreämnena. Således börjar frukt-sättningen invid stammen och flyttar sig gradvis utåt grenen, då de äldre fruktsporrarna blifva utlevade eller af annan orsak dö ut.

Reskärningen bör fortsättas hvarje vår, medan träden äro unga, hvarvid grenarna riktas, enligt ofvanbeskrifna beskärings sätt, uppåt och utåt, förekommande grenkorsningar och företagande af gallring, der sådan behöfves.

En sålunda behandlad fruktgren, 10—12 år gammal, skall befinnas utefter hela sin längd vara fullsatt med fruktqvistar och fruktsporrar, och vara så styf att den skall svigta obetydligt för blad och frukt.

Sedan träden vuxit 12—15 år på stället skjuta de vanligen ej mer än 20—30 centimeter långa årsskott och kunna då lemnas att växa temligen fritt, men påses, helst årligen, för att medelst toppning af vissa qvistar förekomma korsning af grenar och trängsel i kronan.

Päronträdet, erfordrar mindre beskärning till följd af sina kraftiga uppåt gående grenar, men skjuta de unga träden långa årsskott och synas få glesa kronor, så böra de behandlas som äppleträden, dock skäras de i allmänhet lindrigare i synnerhet toppskotten. Några veka sorter, såsom t. ex. erkehertigpäron, skäras mera.

Sura körsbär skäras obetydligt, endast någon gallring i kronan och någon gång toppning af ovanligt långt utskjutande årsskott.

Bigarå deremot, hvars grenar hafva en stor benägenhet att växa nedåt, beskäras såväl vid planteringen som framdeles på minst halfva årsskottens längd, om de växa frodigt, eljest 15—20 centimer.

Plommonträd skäras äfven vid planteringen och framdeles som bigarå.

Dvergfruktträd skäras, till följd af sin svagare växt, något mera.

Ej af alla är känt, att, medan det vanligen åtgår flere år för ett äppleträd att utbilda fruktsporrar, det likväl ofta händer, att vissa årsskott i toppen hafva blomknopp. Äro dessa skott ej mer än 10—12 centimeter långa, så må de blifva oberörda, men äro de 20—30 centimeter, så torde vara bäst att skära dem, dels emedan de annars lätt brista för en klase med frukter och dels emedan utan beskärning aldrig något sidoöga växer ut.

Till **spalierträd** bör ej användas bigarå eller andra körsbärsträd än möjligen ostheimer och till andra konstformer såsom pyramid, kordong eller kolonn endast äpple- och päronträd.

Äpple- och päronträd måste pinceras under sommaren, d. v. s. årsskotten afskåras på omkring 12 centimeters längd då de uppnått en längd af 15—18 centimeter och derpå utgående skott toppas på ett blad. Följande vår skäres under första pinceringen så att endast 10 centimeter återstå af årsskotten, som längst ned då böra hafva utbildat fruktsporreämnen.

Ledqvistarne, d. v. s. hufvudgrenarnas toppskott, kunna under sommaren lemnas orörda eller ock pinceras på 16 centimeter samt på våren skäras på 15 centimeter.

Plommonträd på spalier pinceras på 15—20 centimeter och bindas vid spalieren, emedan dessa i likhet med körsbär vid stark beskärning hafva stor benägenhet att skjuta s. k. gourmander.

Körsbärsträd skäras äfven lindrigare, men bör man egna uppmärksamhet åt gallringen, och genom beskärning och bindning söka med yngre ved täcka äldre, kala grenar.

Andra förut nämnda konstformer behandlas i afseende på pincering och beskärning på samma sätt.

Genom den myckna skärningen blifva spalierträden mycket bladrika, men dels får man vid val af sporrar beräkna detta och dels vidtaga gallring, då man företrädesvis borttager sådana grenar, som utskjuta långt och missbilda träden.

Behandling af äldre stamträd.

Äppleträd, som lemnats utan beskärning, blifva oftast glesa i kronan; de vidt utgående grenarna sänka sig af tyngden nedåt, så att markens bearbetning hindras. På äldre träd är ingenting annat att göra än att borttaga de nedre grenarna, men är trädet ungt, så kan en radikal beskärning förbättra det, d. v. s. man aftager alla grenar på mer än halfva längden för att derigenom framdrifva nya och flere grenar.

Sådan beskärning bör ske på hösten eller vintern, på det att såren hinna hårdna och torka, innan saften kommer.

Så kallade vattenskott skola icke såsom regel borttagas, utan gallras och toppas om de ha rum att utveckla sig, och stundom kan man borttaga alla äldre grenar och lemna dessa unga att bilda ny krona, hvar igenom träden blifva föryngrade.

Torra grenar kunna med fördel borttagas i oktober.

Grenar aftagas ganska nära stammen, så att såren kunna med lätthet växa igen.

Större sår böra bestrykas med tjära eller grå målarfärg.

Då man nödgas aftaga någon frisk gren på körsbär, så kan detta med fördel ske på hösten.

